



Наукові перспективи
Видавнича група

Перспективи та інновації науки



Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського

Видавнича група «Наукові перспективи»

Луганський державний медичний університет

Громадська наукова організація «Система здорового довголіття в мегаполісі»

Християнська академія педагогічних наук України

Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання

*за сприяння КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва",
Центру дієтології Наталії Калиновської*

«Перспективи та інновації науки»

№ 3(61) 2026

Київ – 2026

ISSN 2786-4952 Online

УДК 001.32:1/3](477)(02)

Ідентифікатор медіа - R40-05846

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-3\(61\)](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-3(61))

«Перспективи та інновації науки»: журнал. 2026. № 3(61) 2026. С. 4067



Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.09.2021 № 1017 журналу присвоєно категорію "Б" із психології та педагогіки

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.04.2023 № 491 журналу присвоєно категорію "Б" із медицини: спеціальність 222

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 16.03.2026, № 7/3-26)

Журнал видається за підтримки КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва", Центру дієтології Наталії Калиновської



Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar

Електронний науковий журнал «Перспективи та інновації науки» заснований з метою висвітлення актуальних питань теорії та практики медицини, біології, біотехнології та реабілітації в Україні, за кордоном. Видання розраховано на науковців, викладачів, педагогів-практиків, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, здобувачів вищої освіти, громадсько-політичних діячів

Згідно Порядку формування Переліку наукових фахових видань України, затвердженого наказом МОН України від 15.01.2018 № 32, повнотекстовий доступ до наукових статей журналу представлений на платформі «Наукова періодика України» в Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського НАН України та в Національному репозитарії академічних текстів

Голова редакційної колегії:



Вадзюк Степан Несторович - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри фізіології з основами біоетики та біобезпеки Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України (Україна)

Заступник голови редакційної колегії: Торяник Інна Іванівна - доктор медичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник лабораторії вірусних інфекцій Державної установи «Інститут мікробіології та імунології імені І.І. Мечникова Національної академії медичних наук України» (Харків, Україна)

Редакційна колегія:

1. **Алієв, Ельнур М.** доктор медичних наук, професор, професор Азербайджанського медичного університету (Азербайджан)
2. **Бабова Ірина Костянтинівна** - доктор медичних наук, професор, старший науковий співробітник відділу економічного регулювання природокористування ДУ "Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України", лікар ФРМ (фізичної та реабілітаційної медицини) ДУ "Територіальне медичне об'єднання МВС України по Одеській області" (Одеса, Україна)

- Запека Я.Г., Голуб К.Д.** **3462**
РОЛЬ ЦІННІСНИХ ПРОФІЛІВ ОСОБИСТОСТІ У ПОБУДОВІ ПАРТНЕРСЬКИХ СТОСУНКІВ
- Зелінська Я. Ц.** **3477**
КОПІНГ-СТРАТЕГІЇ ЯК МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТРАЄКТОРІЇ ПОСТТРАВМАТИЧНОГО ЗРОСТАННЯ ОСОБИСТОСТІ
- Іванашко О. Є., Вірна Ж. П.** **3487**
ОПАНУВАЛЬНА ПОВЕДІНКА ОСОБИСТОСТІ В СИТУАЦІЯХ ДЕПРИВАЦІЇ: ВПЛИВ НА ДИНАМІКУ Я-КОНЦЕПЦІЇ ТА ОСОБИСТІСНУ ЕФЕКТИВНІСТЬ
- Кириченко Т. В., Некреча О. О.** **3500**
ЕКЗИСТЕНЦІЙНА ОСНОВА САМОПОВАГИ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ОСОБИСТОСТІ
- Кіресва О. С., Махлай О. М.** **3514**
ПСИХОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ АНАЛІТИКІВ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВИХ ПІДРОЗДІЛІВ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ТА ПРОФІЛАКТИКА ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ
- Ковальчук З. Я., Вавринів О. С.** **3528**
ЕМОЦІЙНЕ ВИГОРАННЯ І ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ ТРИВАЛОЇ ЗАГРОЗИ: ЧИ Є ДЕФОРМАЦІЯ Я-КОНЦЕПЦІЇ ВТОРИННИМ НАСЛІДКОМ БОЙОВОГО СТРЕСУ?
- Костенюк Н.І.** **3538**
ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ КОМУНІКАЦІЇ В УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ
- Кравчинська Т. С., Оліфіра Л. М.** **3547**
АНАЛІЗ ТЕОРЕТИЧНИХ КОНЦЕПЦІЙ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ В УКРАЇНІ ЩОДО ОСВІТНІХ РЕФОРМ В УМОВАХ ВІЙНИ
- Ловка О. В., Місюрук Х.** **3561**
СТРАТЕГІЇ ПОВЕДІНКИ У КОНФЛІКТАХ ОСІБ З РІЗНИМ РІВНЕМ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ
- Логвиненко В. М., Великий Р. Г.** **3576**
ПСИХОСОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА СІМЕЙ ЯК СКЛАДОВА ГУМАНІТАРНИХ ПРОГРАМ ФОНДУ НАРОДОНАСЕЛЕННЯ ООН В УКРАЇНІ

УДК 364:316.6

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-3\(61\)-3576-3587](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-3(61)-3576-3587)

Логвиненко Вікторія Михайлівна кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, м. Львів, <https://orcid.org/0000-0001-9273-1983>

Великий Роман Георгійович доктор філософії, доцент кафедри українознавства та міжкультурної комунікації, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, м. Львів, <https://orcid.org/0000-0001-7444-8522>

ПСИХОСОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА СІМЕЙ ЯК СКЛADOVA ГУМАНІТАРНИХ ПРОГРАМ ФОНДУ НАРОДОНАСЕЛЕННЯ ООН В УКРАЇНІ

Анотація. На сучасному етапі гуманітарного реагування в Україні психосоціальна підтримка сімей стала ключовим напрямом програм Фонду народонаселення ООН (UNFPA). У статті психосоціальна допомога розглядається як комплексна система, що поєднує медичні, соціальні та психологічні компоненти. Виокремлено кілька взаємопов'язаних напрямів діяльності UNFPA. Мобільні бригади та клініки сексуального і репродуктивного здоров'я забезпечують термінову та планову підтримку у громадах, поєднуючи психологічне консультування з базовими медичними послугами. Цифрові платформи, зокрема «Аврора» та «Не дрібниці», розширюють доступ до допомоги, забезпечуючи її безперервність навіть у віддалених чи постраждалих від війни регіонах. Молодіжні програми, серед яких «Y.E.S: Молодь – опора стійкості», «Банк ідей 4.0: MOLOresilience», «Енергія твого майбутнього» та подкаст «Менталочка», сприяють формуванню психологічної стійкості та розширенню можливостей молодого покоління. Муніципальні системи реагування, створені в межах проєкту «Міста і громади, вільні від домашнього насильства», демонструють інституціоналізацію психосоціальної допомоги на місцевому рівні, тоді як національна кампанія «Розірви коло» ілюструє значення довготривалих комунікаційних стратегій у трансформації суспільних норм та формуванні нульової толерантності до насильства. Окремим напрямом є підтримка відповідального батьківства та залучення чоловіків – «ТатоHub» та кампанія «Щастя у 4 руки» сприяють активній участі чоловіків у вихованні дітей, зміні гендерних стереотипів, наданню психосоціальної допомоги ветеранам та їхнім сім'ям. Ці програми знижують рівень домашнього насильства, зміцнюють сімейну стійкість та формують культуру рівності у розподілі сімейних обов'язків. Зроблені висновки підтверджують багатовимірний характер

ISSN 2786-4952 Online

психосоціальної підтримки у програмах UNFPA: вона поєднує кризове реагування з довгостроковими культурними та інституційними трансформаціями. Перспективи подальших досліджень охоплюють оцінку мобільних та цифрових сервісів, аналіз ефективності молодіжних програм, а також аналіз українського досвіду у співставленні з міжнародними практиками, що дозволяє окреслити його унікальні риси та потенціал для застосування в інших гуманітарних контекстах.

Ключові слова: психосоціальна підтримка, сім'я, гуманітарні програми, Фонд народонаселення ООН, Україна.

Lohvynenko Viktoriia Mykhailivna PhD in Philosophy, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Social Work, Management and Social Sciences, Lviv State University of Life Safety, Lviv, <https://orcid.org/0000-0001-9273-1983>

Velykyi Roman Heorgievich PhD, Associate Professor of the Department of Ukrainian Studies and Intercultural Communication, Lviv State University of Life Safety, Lviv, <https://orcid.org/0000-0001-7444-8522>

PSYCHOSOCIAL SUPPORT FOR FAMILIES AS A COMPONENT OF HUMANITARIAN PROGRAMS OF THE UNITED NATIONS POPULATION FUND IN UKRAINE

Abstract. At the current stage of humanitarian response in Ukraine, psychosocial support for families has become a central dimension of the United Nations Population Fund's (UNFPA) programming. This article examines psychosocial assistance not as an isolated intervention, but as a comprehensive system that integrates medical, social, and psychological components. Several interconnected directions of UNFPA's work are highlighted. Mobile teams and sexual and reproductive health clinics provide urgent and planned support directly in communities, combining psychological counselling with basic medical services. Digital platforms such as «Aurora» (Aurora) and «Ne Dribnytsi» (No Trivia) expand access to assistance, ensuring continuity of care even in remote or conflict-affected areas. Youth-oriented initiatives, including «Y.E.S: Molod – opora stiikosti» (Y.E.S: Youth Embracing Strength), «Bank idei 4.0: MOLOresilience» (Bank of Ideas 4.0), «Enerhiia tvoho maibutnoho» (Energy of Your Future), and the podcast «Mentalochka» (Mentalochka), are presented as instruments for resilience-building and empowerment of the younger generation. Municipal systems of response, developed within the project «Mista i hromady, vilni vid domashnoho nasylstva» (Cities and Communities Free from Domestic Violence), demonstrate how psychosocial support can be institutionalized at the local level, while the national campaign «Rozirvy kolo» (Break the Circle) illustrates the importance of long-term

communication strategies in transforming social norms and fostering zero tolerance for violence. Another important dimension of UNFPA's work is parental support and the promotion of responsible fatherhood. Initiatives such as «TatoHub» (DadHub) and the national campaign «Shchastia u 4 ruky» (4 Hands Happiness) engage men in childcare and family life, challenge traditional gender stereotypes, and provide psychosocial assistance to veterans and their families. These programs contribute to reducing domestic violence, strengthening family resilience, and fostering a culture of equality in household and parenting responsibilities. The findings confirm that psychosocial support within UNFPA's humanitarian programs in Ukraine is multidimensional: it combines immediate crisis response with systemic and cultural transformations. The article concludes that such support contributes to sustainable recovery and outlines prospects for further research, including evaluation of mobile and digital services, assessment of youth initiatives, and comparative analysis with international practices to highlight the uniqueness of the Ukrainian experience and its potential applicability in other humanitarian contexts.

Keywords: psychosocial support, family, humanitarian programs, UNFPA, Ukraine.

Постановка проблеми. Війна в Україні спричинила масштабні гуманітарні виклики, що торкнулися мільйонів людей, зокрема жінок, дітей та сімей, які опинилися в умовах вимушеного переселення, втрати близьких та руйнування соціальних зв'язків. У таких кризових ситуаціях вкрай необхідне своєчасне гуманітарне реагування, яке передбачає широкий комплекс дій і заходів серед яких: захист життя і здоров'я населення, подолання наслідків складних життєвих обставин, соціально-психологічна допомога, які виступають важливими чинниками збереження сімейної стійкості та відновлення здатності до адаптації. Фонд народонаселення ООН (UNFPA) є однією з провідних міжнародних організацій у сфері репродуктивного здоров'я та захисту прав жінок і молоді, що активно реалізує програми гуманітарної допомоги в Україні. Поєднуючи міжнародний досвід із локальними потребами та інтегруючи у своїй діяльності гуманітарну та соціальну роботу, Фонд пропонує нові моделі допомоги сім'ям, що є важливим не лише для сучасної практики, але й для розвитку наукових підходів у сфері соціальної роботи. Таким чином, дослідження соціально-психологічної допомоги сім'ям у діяльності Фонду народонаселення ООН є актуальним як для розуміння ефективності міжнародних гуманітарних програм, так і для пошуку нових шляхів підтримки українських сімей в умовах війни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема психосоціальної підтримки населення України в умовах тривалої війни перебуває в центрі уваги як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників. У сучасних наукових роботах простежується кілька ключових тенденцій, що дозволяють комплексно оцінити масштаби та ефективність діяльності у цій сфері.

В дослідженні O. Nalyvaiko, V. Vus, L. Zotova, N. Kostruba та R. Tayeh акцент зроблено на координації психосоціальної підтримки в умовах війни. Авторський колектив доводить, що завдяки роботі технічних груп та партнерських організацій вдалося охопити понад мільйон осіб різними рівнями допомоги – від базових соціальних послуг до спеціалізованої психологічної підтримки. Важливим є поєднання міжнародних стандартів із місцевими практиками, що забезпечує чутливість системи до потреб сімей [1]. Подібні висновки роблять С. Хаджирадева та М. Тодорова, які підкреслюють необхідність розвитку системи надання такої допомоги мультидисциплінарними командами (лікар-психіатр, психолог (практичний, клінічний, психотерапевт), соціальний працівник, реабілітолог та ін.) як в стаціонарних умовах так і в мобільному форматі роботи [2].

Результати їхнього дослідження узгоджуються з річними звітами UNFPA, де простежується еволюція «мобільних бригад» від інструменту екстреного реагування до національної мережі сервісів.

Окремий блок досліджень стосується безпосередньо сімейного середовища. І. Пухняк, З. Лукавецька, Т. Карамушка та Л. Карамушка висвітлюють практичний досвід проекту «Діти і війна», у межах якого розроблено уніфіковані стандарти надання допомоги сім'ям [3]. Водночас O. Yelizarova, T. Stankevych, A. Parats, V. Yelizarov, O. Puzanova, N. Lebedynets та S. Hozak наголошують на значному розриві між потребою у соціально-психологічній допомозі та її фактичним отриманням серед дітей та підлітків [4]. Особливо вразливими залишаються сільські громади, що підтверджує актуальність програм UNFPA щодо розширення доступності послуг. У ширшому контексті S. Gillespie, J. Banegas, J. Maxwell, A. C. Y. Chan, N. Ali-Saleh Darawshy, A. R. Wasil, S. Marsalis, та A. Gewirtz доводять позитивний вплив програм підтримки батьківства для біженців і вимушено переміщених осіб на психосоціальний розвиток дітей та психічне здоров'я дорослих [5].

Інституційні та глобальні аспекти також займають важливе місце в сучасних дослідженнях. А. Данко аналізує інституційні засади співпраці міжнародних організацій із державними структурами, наголошуючи на координації зусиль та поєднанні міжсекторальної та міжвідомчої взаємодії у забезпеченні повноцінної психосоціальної допомоги [6].

Дослідницький колектив на чолі з W. A. Tol визначає глобальні пріоритети у сфері психічного здоров'я та психосоціальної підтримки на період 2021–2030 років, серед яких інтеграція підтримки в різні гуманітарні сектори, розвиток кадрового потенціалу та створення систем моніторингу [7]. В науковому огляді A. J. Nguyen, M. E. Lasater, C. Lee, I. V. Mallawaarachchi, K. Joshua, L. Bassett, та K. Gelsdorf, в якому підсумовано результати 162 досліджень стосовно ефективності психосоціальних програм для осіб, які пережили вимушене переміщення, показано, що більшість програм спрямовані на зміцнення соціальних зв'язків і розвиток навичок подолання стресу [8].

Важливим є й психосоціальний вимір проблеми здоров'я. M. Berglund, K. Erlandsson, E. Di Lauro, S. K. Kavengi, N. Envall, C. Borneskog, M. Vergara Guerra, та U. Byrskog констатують, що війна в Україні суттєво підірвала систему сексуального та репродуктивного здоров'я, створивши численні бар'єри для доступу до послуг. Найбільш вразливими стали жінки, внутрішньо переміщені особи, молодь та соціально маргіналізовані групи. Це має глибокий психосоціальний вимір, адже війна спричинила зростання випадків гендерно зумовленого насильства, підвищила рівень тривожності та психологічної нестабільності серед сімей [9].

Узагальнюючи, можна стверджувати, що психосоціальна підтримка є важливим елементом гуманітарної діяльності. Вона охоплює системну координацію, мультидисциплінарні моделі допомоги, спеціалізовані програми для сімей та дітей, інституційні й глобальні стратегії соціально-психологічної підтримки, а також врахування психосоціальних аспектів у сфері здоров'я. Таким чином, діяльність Фонду народонаселення ООН в Україні узгоджується з актуальними науковими підходами та є важливим чинником зміцнення стійкості сімей у кризових умовах.

Мета статті - здійснити аналіз психосоціальної підтримки сімей як важливої складової гуманітарних програм Фонду народонаселення ООН в Україні та визначити її ключові напрями.

Виклад основного матеріалу. UNFPA є спеціалізованою агенцією системи ООН, що реалізовує програми у сфері гендерної рівності, охорони репродуктивного здоров'я та розвитку молоді. Організація функціонує більш ніж у 150 країнах світу, співпрацюючи з урядами, міжнародними інституціями та громадянським суспільством. Серед основних напрямів діяльності цієї організації можна виділити забезпечення доступу до безпечного та добровільного планування сім'ї; розширення репродуктивної автономії жінок і чоловіків; зміцнення систем охорони здоров'я з метою надання послуг, орієнтованих на права та потреби жінок, а також адвокацію політик, спрямованих на утвердження рівності та справедливості у сфері репродуктивного здоров'я та ін. [10]. Діяльність Фонду поєднує глобальну місію «створити світ, де кожна вагітність бажана, кожен полог безпечний, а потенціал кожної молодої людини реалізований» [10] із конкретними програмами, спрямованими на захист прав та підтримку вразливих груп населення.

В Україні представництво UNFPA функціонує з 1997 року. На сучасному етапі гуманітарної кризи в нашій державі діяльність Фонду зосереджена на наданні життєво необхідних послуг у сфері сексуального та репродуктивного здоров'я, профілактиці та реагуванні на випадки гендерно зумовленого насильства, а також організації психосоціальної підтримки для жінок та інших вразливих груп населення. Координацію програм здійснює команда UNFPA Ukraine, яка співпрацює з урядовими структурами, громадськими організаціями та міжнародними партнерами [11]. Тож, центральним завданням організації є

збереження людського капіталу та підвищення стійкості українських родин, які зазнали впливу війни та вимушеного переміщення.

В Україні соціально-психологічна допомога, що здійснюється за сприяння Фонду, реалізується через розбудову національної мережі сервісів, що ґрунтуються на принципах інклюзивності, конфіденційності та мультидисциплінарності. Це передбачає створення мобільних команд, підтримку кризових центрів для постраждалих від гендерно зумовленого насильства, а також забезпечення доступу до базових медичних та психосоціальних послуг у громадах, що найбільше постраждали від війни. Важливим інструментом UNFPA Україна є впровадження мобільних форм роботи, що дозволяють надавати допомогу безпосередньо у громадах. Сьогодні понад сто таких бригад надають екстрену та планову підтримку постраждалим. Так, у 2024 році діяло 111 мобільних команд, які надали допомогу 149 627 особам. Вони працювали у 23 регіонах, реагуючи на випадки гендерно зумовленого насильства, кризові ситуації після обстрілів та підтримуючи сім'ї ветеранів. Їхня діяльність охоплює виїзди безпосередньо на місця уражень для надання екстреної психологічної допомоги, проведення консультацій, скерування до спеціалізованих сервісів та розповсюдження наборів гідності. Важливим напрямом роботи є підтримка людей у центрах евакуації, де мобільні бригади адаптують свої послуги до зростаючої кількості випадків, що стосуються сімей ветеранів та чоловіків, які повертаються з війни [12, с. 4]. Їхня діяльність поєднує психологічне консультування із соціальним супроводом, що сприяє стабілізації психоемоційного стану родини.

Водночас Фонд організовує надання життєво важливих послуг у сфері сексуального та репродуктивного здоров'я сотням тисяч людей по всій Україні, що є необхідним для збереження стійкості сімей у кризових умовах. Так, у 2024 році мережа з 27 мобільних клінік та 150 пунктів надання послуг забезпечила понад 300 000 консультацій, включно з підтримкою людей з інвалідністю та внутрішньо переміщених осіб. Майже половина звернень стосувалася первинної діагностики, що свідчить про важливу роль цих клінік у забезпеченні доступу до медицини для малодоступних громад. Окрім цього, було розподілено понад 75 тонн медичних матеріалів, включно з наборами першої необхідності для вагітних та жінок, які годують грудьми, а також обладнанням для перинатальних центрів у прифронтових регіонах. Зокрема, у Херсоні та Сумах створено захищені пологові відділення, що дозволяють забезпечувати безпечні умови для матері та дитини навіть під час активних бойових дій [12, с. 34-38]. Таким чином, сервіси UNFPA поєднують психосоціальну підтримку з медичними та репродуктивними послугами, формуючи комплексну систему допомоги родинам, які постраждали від війни.

Паралельно функціонує мережа безпечних просторів «Вільна», яка виступає хабом для реабілітації жінок і дівчат, забезпечуючи їхню реінтеграцію у суспільне життя та зміцнення ролі в сімейній системі. Ці центри пропонують

послуги підтримки психічного здоров'я на місці та психосоціальну підтримку через індивідуальні та групові терапевтичні сеанси, інформацію та направлення до спеціалізованих служб боротьби з гендерно обумовленим насильством, а також профілактичні заходи. За даними 2024 року у 30 таких центрів підтримку отримали близько 297 000 жінок і дівчат, з них 35% - внутрішньо переміщені особи [12, с. 21].

У відповідь на виклики безпеки UNFPA активно впроваджує цифрові рішення. Онлайн-платформа «Аврора» надає безкоштовну психотерапевтичну та інші види підтримки особам, незалежно від віку і статі, що зазнали насильства [13]. Це критично важливий елемент підтримки сімей, які зіткнулися з найбільш травматичними наслідками війни. У 2022 році представництво Фонду спільно з партнерами перезапустили підлітковий проект «Не дрібниці у стосунках», який реалізовувався з 2018 року і першопочатково мав на меті підвищити обізнаність про психологічне насильство чи токсичність у стосунках серед молоді. Сьогодні, це простір «Не дрібниці» у якому через доступні цифрові сервіси (сайт, чат-боти, консультації), створена можливість розібратися не лише з проблемами в стосунках, але й з емоціями та переживаннями, які спричинила чи загострила війна [14]. Важливим доповненням до проекту «Не дрібниці» є низка програм, спрямованих на формування стійкості та розвиток життєвих навичок у молодіжному середовищі, серед яких проект «Y.E.S: Молодь – опора стійкості» (Youth Embracing Strength), «Банк ідей 4.0: MOLOresilience», програма «Енергія твого майбутнього» (Energy of Your Future) та подкаст «Менталочка» (Mentalochka Podcast). Вони спрямовані на розвиток психологічної стійкості, підтримку молодіжних ініціатив, формування життєвих навичок та популяризацію знань про психічне здоров'я серед молоді [12, с. 44].

Таким чином, молодіжні програми формують цілісну систему психосоціальної підтримки, яка поєднує індивідуальні консультації, розвиток життєвих навичок, підтримку молодіжних ініціатив та інформаційні кампанії. Це підкреслює, що гуманітарні програми Фонду не лише реагують на кризові ситуації, але й інвестують у довгострокову стійкість та психологічне здоров'я молодого покоління.

Окремим напрямом діяльності є підтримка відповідального батьківства. Однією із стратегічних ініціатив UNFPA в Україні, в цьому напрямку, є проект «ТатоHub». Фонд розробляє концепцію цих хабів, разом із партнерами забезпечує їх фінансування та координує роботу мережі по всій країні. У 2024 році мережа цих закладів розширилася до 13 міст, охопивши 4 271 чоловіка. Діяльність хабів орієнтована на залученість батька в життя родини, зміну уявлення про те, що догляд за дітьми – це виключно «жіноча справа», а також навчання чоловіків навичкам догляду за дитиною, ненасильницького спілкування та психологічної підтримки в сім'ї. Зі зростанням кількості ветеранів війни, «ТатоHub» запровадив два цільові курси для вирішення проблем, з якими стикаються ветерани та їхні сім'ї, зосереджуючись на адаптації до цивільного

життя, відновленні сімейних стосунків, ненасильницькому спілкуванні та запобіганні домашньому насильству [12, с. 79]. Проект «ТатоHub» створює умови для активної участі чоловіків у вихованні дітей та розподілі домашніх обов'язків. У воєнних умовах такі центри також виконують функцію психологічного розвантаження, що корелює зі зниженням рівня домашнього насильства та зміцненням сімейного середовища. У цьому контексті важливим доповненням є довготривала інформаційно-просвітницька кампанія «Щастя у 4 руки», започаткована UNFPA у співпраці з Міністерством соціальної політики, ще у 2015 році. Її мета полягає у трансформації суспільних уявлень про гендерні ролі у сім'ї та побуті, подоланні стереотипів щодо «традиційних» обов'язків жінок та просуванні рівномірного розподілу домашньої праці й догляду за дітьми між чоловіками та жінками. Кампанія реалізується через освітні відео, соціальні ролики, інтерактивні інструменти та залучення відомих особистостей, що формують нову культуру відповідального батьківства та рівності у сімейних відносинах. Протягом 2015–2016 років кампанія поширювала гасло «Пам'ятай, разом удвічі легше!», що підкреслювало спільну відповідальність за побутові справи. У 2017–2018 роках головним кредо було: «Я піклуюся про своїх дітей так само як моя дружина», а до проекту долучилися відомі українські спортсмени та артисти, які стали прикладами відповідального батьківства. Наступні хвилі кампанії (2019–2020 рр.) включали створення серії освітніх відео (#СуперТАТОможе), де експерти та публічні особи висвітлювали теми психології батьківства, сексуальної освіти, першої допомоги дитині, планування сім'ї та партнерських пологів. У 2021–2023 роках проект продовжився під девізом #татоДІЄ, що супроводжувалося національними опитуваннями, соціальними роликами та інтерактивними інструментами, зокрема симулятором сімейних стосунків [15]. Власне, описані проекти демонструють, що робота Фонду охоплює не лише кризове реагування, а й довгострокові зміни у культурі сімейних відносин.

UNFPA в Україні реалізовує проект «Міста і громади, вільні від домашнього насильства», який охопив 53 міста та громади, де створюються та вдосконалюються муніципальні системи реагування на випадки гендерно зумовленого насильства. Ця ініціатива є ключовим інструментом формування комплексного підходу до протидії насильству, об'єднуючи зусилля місцевої влади та громадянського суспільства. Протягом 2024 року 28 047 осіб отримали допомогу через спеціалізовані муніципальні сервіси – кризові кімнати, шелтери, консультаційні центри та служби первинної підтримки. Загалом функціонує 234 спеціалізовані сервіси, з яких у 2024 році було створено 20 нових [12, с. 61]. Це дозволяє територіальним громадам надавати комплексні послуги у сфері протидії насильству на сталих засадах, інтегруючи психосоціальну допомогу у структуру місцевого самоврядування.

Важливим доповненням до муніципальної складової є національна інформаційна кампанія «Розірви коло», започаткована UNFPA у 2015 році. Вона

є однією з найбільш масштабних і довготривалих ініціатив у сфері протидії домашньому насильству. Її головна мета полягає у формуванні нульової толерантності до насильства та зміні суспільних норм. Кампанія реалізується у кілька хвиль: перші роки (2015–2017) були спрямовані на підвищення суспільної уваги до проблеми та інформування про сервіси допомоги; у 2018–2020 роках масштаби кампанії розширилися завдяки використанню телевізійних і цифрових медіа; у 2021–2023 роках вона інтегрувалася у місцеві програми, поєднуючи інформаційні заходи з розвитком локальних систем реагування [16]. У 2024 році кампанія досягла особливої масштабності, охопивши близько 15 мільйонів осіб по всій Україні. Її реалізація включала телевізійні та цифрові комунікаційні стратегії, публічні заходи та інтерактивні інструменти, що сприяли формуванню нових суспільних практик ненасильницької взаємодії [12, с. 61].

Таким чином, поєднання муніципального проекту «Міста і громади, вільні від домашнього насильства» та національної кампанії «Розірви коло» демонструє багаторівневий характер гуманітарних програм UNFPA: від індивідуальної допомоги – до системних змін у громадах і трансформації суспільних норм. Це підтверджує, що психосоціальна підтримка сімей у діяльності Фонду є не лише кризовим реагуванням, а й частиною довгострокової інституційної трансформації.

Варто зазначити, що психосоціальна підтримка розглядається UNFPA і в ширшому глобальному контексті. У річному звіті Фонду за 2024 рік вона визначається як складова корпоративних програм добробуту працівників. Забезпечення доступу до консультацій, психологічної допомоги та дружніх до сім'ї політик є ключовим елементом репродуктивного здоров'я та сталого розвитку бізнесу [17]. Приклади різних країн демонструють інтеграцію психосоціальних послуг у робоче середовище, що підтверджує універсальність підходу Фонду. Згідно з даними UNFPA Ukraine, у 2024 році понад 14,6 млн осіб потребували гуманітарної допомоги, включно з медичними, психосоціальними та соціальними послугами [12, с. 4]. Це ще раз підкреслює масштабність викликів та актуальність програм, які реалізуються в Україні.

Висновки. Аналіз діяльності Фонду народонаселення ООН в Україні свідчить, що психосоціальна підтримка сімей є невід'ємною складовою гуманітарних програм, яка охоплює різні рівні – від індивідуальної допомоги до системних змін у громадах та суспільстві загалом. Мобільні бригади та клініки сексуального і репродуктивного здоров'я забезпечують поєднання психологічної допомоги з базовими медичними послугами, цифрові сервіси роблять підтримку доступною навіть у найвіддаленіших регіонах, а молодіжні програми формують стійкість нового покоління, розвиваючи його життєві навички та соціальну активність. Важливим елементом є також муніципальні системи реагування, які інтегрують психосоціальну допомогу у структуру місцевого самоврядування, та національні інформаційні кампанії, зокрема «Розірви коло», що з 2015 року реалізуються у кілька хвиль і спрямовані на зміну суспільних норм та

формування нульової толерантності до насильства. Усе це свідчить про комплексний характер гуманітарних програм UNFPA, які поєднують кризове реагування з довгостроковими культурними та інституційними трансформаціями, спрямованими на зміцнення сімей та суспільних відносин.

Перспективи подальших досліджень полягають у глибшому аналізі ефективності мобільних форм допомоги у довгостроковій перспективі, вивченні впливу цифрових платформ на доступність та якість психосоціальної підтримки, дослідженні ролі молодіжних програм у формуванні соціальної стійкості та відновленні людського капіталу, а також у оцінці результативності муніципальних систем реагування та інформаційних кампаній у трансформації суспільних норм. Важливим напрямом є також аналіз українського досвіду у порівнянні з міжнародними практиками, що дає змогу окреслити його особливості та можливості застосування в інших країнах, які переживають гуманітарні виклики.

Література:

1. Nalyvaiko O., Vus V., Zotova L., Kostruba N., Tayeh R. Mental health and psychosocial support coordination in wartime (Ukraine): Lessons from a humanitarian perspective. *Mental Health: Global Challenges Journal*. 2025. Vol. 8, No. 1. P. 27–35. DOI: <https://doi.org/10.56508/mhgcj.v8i1.268>
2. Хаджирадєва С. К., Тодорова М. М. Актуалізація проблем психосоціальної допомоги населенню України в умовах війни. *Публічне управління та регіональний розвиток*. 2023. Вип. 19. С. 199–219. DOI: <https://doi.org/10.34132/pard2023.19.10>
3. Пухняк І., Лукавецька З., Карамушка Т., Карамушка Л. Психосоціальна підтримка дітей та молоді, які постраждали внаслідок війни в Україні. *Організаційна психологія. Економічна психологія*. 2025. Т. 37, № 4. С. 57–72. DOI: <https://doi.org/10.31108/2.2025.4.37.5>
4. Yelizarova O., Stankevych T., Parats A. et al. Psychosocial support for schoolchildren in wartime Ukraine. *Conflict and Health*. 2026. DOI: <https://doi.org/10.1186/s13031-026-00762-9>
5. Gillespie S., Banegas J., Maxwell J., Chan A. C. Y., Ali-Saleh Darawshy N., Wasil A. R., Marsalis S., Gewirtz A. Parenting interventions for refugees and forcibly displaced families: A systematic review. *Clinical Child and Family Psychology Review*. 2022. Vol. 25, No. 3. P. 395–412. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10567-021-00375-z>
6. Данко А. Психосоціальна підтримка як складова державно-суспільної взаємодії в умовах воєнного стану. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи*. 2023. Вип. 2 (31). С. 63–71. DOI: [https://doi.org/10.32405/2413-4139-2023-2\(31\)-63-71](https://doi.org/10.32405/2413-4139-2023-2(31)-63-71)
7. Tol W. A., Le P. T. D., Harrison S. L., Galappatti A., Annan J., Baingana F. K., Betancourt T. S., Bizouerne C., Eaton J., Engels M., Hijazi Z., Horn R. R., Jordans M. J. D., Kohrt B. A., Koyiet P., Panter-Brick C., Pluess M., Rahman A., Silove D., van Ommeren M. Mental health and psychosocial support in humanitarian settings: Research priorities for 2021–30. *The Lancet Global Health*. 2023. Vol. 11, No. 6. P. e969–e975. DOI: [https://doi.org/10.1016/S2214-109X\(23\)00128-6](https://doi.org/10.1016/S2214-109X(23)00128-6)
8. Nguyen A. J., Lasater M. E., Lee C., Mallawaarachchi I. V., Joshua K., Bassett L., Gelsdorf K. Psychosocial support interventions in the context of forced displacement: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Migration and Health*. 2023. Vol. 7. Article 100168. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jmh.2023.100168>
9. Berglund M., Erlandsson K., Di Lauro E., Kavengi S. K., Envall N., Borneskog C., Vergara Guerra M., Byrskog U. Assessing sexual and reproductive health care provision in Ukraine: A scoping review. *Peace Review*. 2025. Vol. 37, No. 4. P. 635–653. DOI: <https://doi.org/10.1080/10402659.2025.2596153>

10. UNFPA – United Nations Population Fund. URL: <https://www.unfpa.org> (дата звернення: 05.03.2026).
11. UNFPA в Україні. URL: <https://ukraine.unfpa.org> (дата звернення: 05.03.2026).
12. United Nations Population Fund (UNFPA) Ukraine. Annual report 2024. UNFPA Ukraine, 2024. URL: <https://ukraine.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/2025-11/Annual%20Report%202024.pdf> (дата звернення: 05.03.2026).
13. Онлайн-платформа «Аврора». UNFPA в Україні. URL: <https://ukraine.unfpa.org/uk/aurora-online-platform> (дата звернення: 05.03.2026).
14. Не дрібниці. URL: <https://www.notrivia.com.ua/> (дата звернення: 05.03.2026).
15. Щастя у 4 руки. UNFPA в Україні. URL: <https://ukraine.unfpa.org/uk/Проект-Щастя-у-4-руки> (дата звернення: 05.03.2026).
16. Розірви коло. URL: <https://rozirvykolo.org/> (дата звернення: 05.03.2026).
17. Luchsinger G. (Ed.). Defining the future of work: New standards for reproductive health in business. Annual report. New York: United Nations Population Fund, 2026. URL: <https://www.unfpa.org/publications/defining-future-workplaces-new-standards-reproductive-health-business> (дата звернення: 05.03.2026).

References:

1. Nalyvaiko, O., Vus, V., Zotova, L., Kostruba, N., & Tayeh, R. (2025). Mental health and psychosocial support coordination in wartime (Ukraine): Lessons from a humanitarian perspective. *Mental Health: Global Challenges Journal*, 8(1), 27–35. <https://doi.org/10.56508/mhgcj.v8i1.268>
2. Khadzhiradieva, S. K., & Todorova, M. M. (2023). Aktualizatsiia problem psykhosotsialnoi dopomohy naselenniu Ukrainy v umovakh viiny [Actualization of psychosocial assistance problems for the population of Ukraine in wartime]. *Publichne upravlinnia ta rehionalnyi rozvytok*, 19, 199–219. <https://doi.org/10.34132/pard2023.19.10> [in Ukrainian]
3. Pukhniak, I., Lukavetska, Z., Karamushka, T., & Karamushka, L. (2025). Psykhosotsialna pidtrymka ditei ta molodi, yaki postrazhdaly vnaslidok viiny v Ukraini [Psychosocial support for children and youth affected by the war in Ukraine]. *Orhanizatsiina psykholohiia. Ekonomichna psykholohiia*, 37(4), 57–72. <https://doi.org/10.31108/2.2025.4.37.5> [in Ukrainian]
4. Yelizarova, O., Stankevych, T., Parats, A., et al. (2026). Psychosocial support for schoolchildren in wartime Ukraine: Community-based access and parent-reported perceived helpfulness. *Conflict and Health*. <https://doi.org/10.1186/s13031-026-00762-9>
5. Gillespie, S., Banegas, J., Maxwell, J., Chan, A. C. Y., Ali-Saleh Darawshy, N., Wasil, A. R., Marsalis, S., & Gewirtz, A. (2022). Parenting interventions for refugees and forcibly displaced families: A systematic review. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 25(3), 395–412. <https://doi.org/10.1007/s10567-021-00375-z>
6. Danko, A. (2023). Psykhosotsialna pidtrymka yak skladova derzhavno-suspilnoi vzaiemodii v umovakh voiennoho stanu [Psychosocial support as a component of state-society interaction under martial law]. *Pedahohichni innovatsii: idei, realii, perspektyvy*, 2(31), 63–71. [https://doi.org/10.32405/2413-4139-2023-2\(31\)-63-71](https://doi.org/10.32405/2413-4139-2023-2(31)-63-71) [in Ukrainian]
7. Tol, W. A., Le, P. T. D., Harrison, S. L., Galappatti, A., Annan, J., Baingana, F. K., Betancourt, T. S., Bizouerne, C., Eaton, J., Engels, M., Hijazi, Z., Horn, R. R., Jordans, M. J. D., Kohrt, B. A., Koyiet, P., Panter-Brick, C., Pluess, M., Rahman, A., Silove, D., ... van Ommeren, M. (2023). Mental health and psychosocial support in humanitarian settings: Research priorities for 2021–30. *The Lancet Global Health*, 11(6), e969–e975. [https://doi.org/10.1016/S2214-109X\(23\)00128-6](https://doi.org/10.1016/S2214-109X(23)00128-6)
8. Nguyen, A. J., Lasater, M. E., Lee, C., Mallawaarachchi, I. V., Joshua, K., Bassett, L., & Gelsdorf, K. (2023). Psychosocial support interventions in the context of forced displacement: A

ISSN 2786-4952 Online

systematic review and meta-analysis. *Journal of Migration and Health*, 7, 100168. <https://doi.org/10.1016/j.jmh.2023.100168>

9. Berglund, M., Erlandsson, K., Di Lauro, E., Kavengi, S. K., Envall, N., Borneskog, C., Vergara Guerra, M., & Byrskog, U. (2025). Assessing sexual and reproductive health care provision in Ukraine: A scoping review through the lens of the “Minimum Initial Service Package Framework.” *Peace Review*, 37(4), 635–653. <https://doi.org/10.1080/10402659.2025.2596153>

10. United Nations Population Fund (UNFPA). (n.d.). Retrieved March 5, 2026, from <https://www.unfpa.org>

11. United Nations Population Fund (UNFPA) Ukraine. (n.d.). Retrieved March 5, 2026, from <https://ukraine.unfpa.org/en>

12. United Nations Population Fund (UNFPA) Ukraine. (2024). *Annual report 2024*. UNFPA Ukraine. <https://ukraine.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/2025-11/Annual%20Report%202024.pdf>

13. United Nations Population Fund (UNFPA) Ukraine. (n.d.). *Aurora online platform*. Retrieved March 5, 2026, from <https://ukraine.unfpa.org/en/aurora-online-platform>

14. Ne dribnytsi [No Trivia]. (n.d.). Retrieved March 5, 2026, from <https://www.notrivia.com.ua> [in Ukrainian]

15. United Nations Population Fund (UNFPA) Ukraine. (n.d.). *4 Hands Happiness Project*. Retrieved March 5, 2026, from <https://ukraine.unfpa.org/en/happiness-in-4-hands>

16. Rozirvy kolo [Break the circle]. (n.d.). Retrieved March 5, 2026, from <https://rozirvykolo.org> [in Ukrainian]

17. Luchsinger, G. (Ed.). (2026). *Defining the future of work: New standards for reproductive health in business. Annual report*. New York: United Nations Population Fund. <https://www.unfpa.org/publications/defining-future-workplaces-new-standards-reproductive-health-business>

Дата першого надходження статті до видання: 03.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 18.03.2026